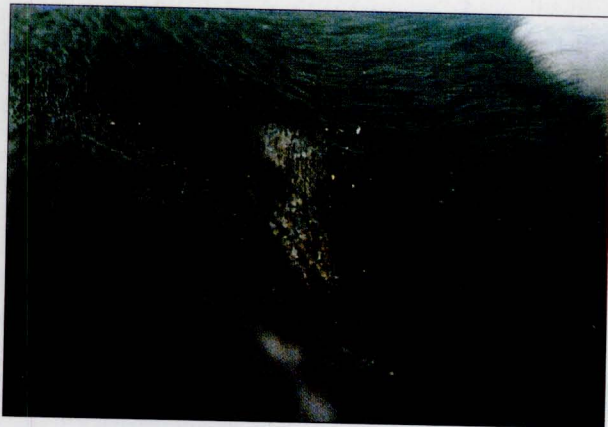

خراسان، شریف‌آباد جاده روستای کلین مراجعه گردید. گاوداری فوق‌الذکر دارای ۴۵۰ رأس دام بود. در هشت رأس گاو شیرده سه تا هفت ساله ضایعاتی مانند موریکتگی، دلمه خشک، ترکهای پوستی و پوسته‌های فراوان در دو طرف ناحیه قاعده دم مشاهده گردید (تصویر ۱).

تصویر ۱ - ضایعات جلدی در قاعده دم

هیچگونه ضایعه جلدی در گاو نر، گاوهای ماده خشک، تلیسه‌ها و گوساله‌ها مشاهده نگردید. نمونه‌برداری با کمک چاقوی جراحی از ضایعات جلدی انجام و پس از انتقال آنها به آزمایشگاه، تراشه‌های پوست با روش هضمی با استفاده از پتاس ۱۰ درصد به روش دونالد و هیلتون (۳) مورد آزمایش قرار گرفت و جرب کوریوپتیس بویس در مراحل مختلف رشد از ضایعات جدا گردید. این انگل در مشاهدات میکروسکوپی دارای بدنی بیضی شکل روستر عریض، پاها دراز و مجهز به بادکش پهن می‌باشد که بوسیله ساقه کوتاهی به پاها متصل شده است. این بادکشها در بین نرها در تمام پاها ولیکن در ماده‌ها فقط در زوج ۱، ۲ و ۴ وجود دارد (تصاویر ۲ و ۳).

۱) گروه پاتوبیولوژی دانشکده دامپزشکی دانشگاه ارومیه، ارومیه - ایران.

۲) گروه انگل‌شناسی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران - ایران.

۳) گروه علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد - ایران.

جرب کوریوپتیس بویس از گاو در ایران

دکتر موسی توسلی^۱، دکتر صادق رهبری^۲، دکتر سیامک زارعی^۳

مجله دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، دوره ۵۳، شماره ۱ و ۲، ۵۱-۵۰، (۱۳۷۷)

جرب کوریوپتیس روی پوست گاو، اسب، گوسفند، بز، شتر و تشخوارکنندگان وحشی یافت می‌شود. انگل معمولاً ناحیه دم گاو را تحت تأثیر قرار داده و در صورت عدم درمان دام ممکن است به ناحیه خاجی و نواحی دیگر بدن گسترش یابد. کوریوپتیس بویس برای اولین بار در ایران از هشت رأس گاو شیرده سه تا هفت ساله در حومه شریف‌آباد تهران جدا و تشخیص داده شد. واژه‌های کلیدی: کوریوپتیس بویس، جرب، گاو

کوریوپتیس بویس یک انگل خارجی شبیه پسرورپتیس است که علفخواران اهلی و وحشی را آلوده می‌کند و در نیوزیلند از گوسفند، گاو، اسب، بز و بز وحشی گزارش شده است (۴، ۵، ۶، ۱۱ و ۱۲). اهمیت اقتصادی این جرب بدلیل ایجاد تحریک و ضایعات جلدی حاصله است. ضایعات این جرب در گاو بیشتر در قاعده دم، اطراف پرینه و پشت پستان دیده می‌شود. ممکن است ساق پا، بخلق و حتی بعضی از قسمتهای دیگر بدن نیز آلوده شود. عوارض کوریوپتیس بویس مربوط به حساسیت میزبان نسبت به ترشحات جرب می‌باشد (۸). هیچ شاهدهی مبنی بر سوراخ‌کردن پوست میزبان توسط این جرب وجود ندارد (۱۰). جرب کوریوپتیس عمدتاً در زمستان ایجاد آلودگی می‌نماید و در تابستان جرب را می‌توان در نواحی فوقانی سم در پاهای خلفی پیدا نمود. در گاو ضایعات معمولاً از نظر زیبایی حائز اهمیت است. نامگذاری گونه‌های این جرب براساس جداسازی از حیوان می‌باشد. هر چند عقیده بر این است که گونه‌های جداشده از اسب، گوسفند و گاو همگی به گونه کوریوپتیس بویس تعلق دارند (۱، ۷ و ۹).

تاریخچه بیماری

نمونه تراشه پوست یک رأس گاو هلشتاین پنج ساله در دی ماه ۱۳۷۴ به گروه انگل‌شناسی دانشکده دامپزشکی آورده شد. نمونه از قاعده دم تهیه شده بود و موریکتگی و پوسته‌پوسته‌شدن ناحیه دم بعنوان علائم درمانگاهی ذکر گردیده بود. برای بررسی بیشتر در تاریخ ۷۴/۱۱/۱۵ به محل گاوداری واقع در جاده

3. Donald, F.J.H. A technique for collection ectoparasites from small birds and mammals C.J.O. Zool 48: 1445-1446, (1970).
4. Heath, A.C.G. The scrotal mange mite, *Chorioptes bovis* (Hering, 1845) on sheep: seasonality, pathogenicity and intra flock transfer. N.Z. Vet. J. 26: 299-310, (1978).
5. Heath, A.C.G. Arthropod parasites of goats. N.Z.L. Zool. 6: 655, (1979).
6. Heath, A.C.G. et al. The prevalence and pathogenicity of *Chorioptes bovis* and *Psoroptes cuniculi* in feral goat in New Zealand Vet. Parasitol 13: 159-169, (1983).
7. Kettle, D.S. Medical and Veterinary Entomology C.A.B. International pp: 370-371, (1992).
8. Mattysse, J.G. and Marshall, J. The importance relation to footrot, and cotrol of *Chorioptes bovis* on cattle and sheep Adv. Acarol., 1: 39-54, (1963).
9. Sousby, E.J.L. Helminth, Arthropods and Protozoa of Damesticated Animals. 7th ed Bailliere Tindall, pp: 491, (1982).
10. Sweatman, G.K. Life history, non-specificity, and revision of the genus *Chorioptes* a parasite mite of herbivores Can. J. Zool., 35: 641-689, (1957).
11. Sweatman, G.K. Parasitis mites of domestic animals in New Zealand N.Z. Entomol. 3: 16-23, (1962).
12. Whitten, L.K. Parasitic mite of domestic animals in New Zealand. N.Z. Entomol. 3: 9-12, (1962).

Coriotes bovis mites in cows: A case report from Iran

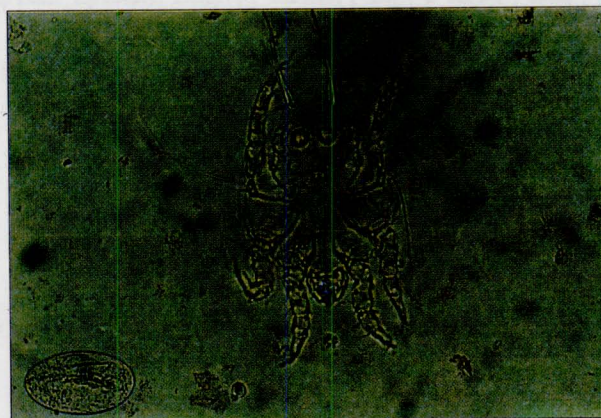
Tavasoli M.¹, Rahbari S.², Zarei S.³

¹Department of Parasitology, Faculty of Veterinary Medicine, University Uromia, Uromia - Iran. ²Department of Parasitology, Faculty of Veterinary Medicine, Tehran University, Tehran - Iran.

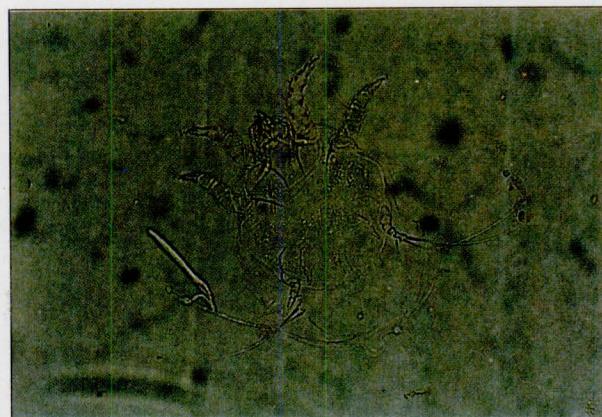
³Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, Ferdosi University, Mashhad - Iran.

Chorioptes bovis is a mite found on the skin of cattle, horse, sheep, goat, camel and wild ruminant. In cattle the root of tail is frequently affected and if untreated the condition may spread to the other parts of the body. *C. bovis* isolated for the first time from eight dairy cattle 3-7 years old around Sharifabad, Tehran province.

Key words : *Chorioptes bovis*, Mites, Cows

تصویر ۲ - جرب نر واجد بادکش در تمام پاها

تصویر ۳ - جرب ماده واجد بادکش در زوج ۱، ۲ و ۴

هر چند کنترل این جرب براحتی انجام می شود ولی ریشه کن کردن آن در حیوانات گله میسر نیست. اگرچه عوارض آن از بین می رود ولی در زمستان بعدی ممکن است مجدداً ظهور یابد. فوکسیم ۰/۰۵ درصد دو بار به فاصله ۱۰ روز می تواند تولیدمثل جرب را کنترل و احتمالاً آن را ریشه کن نماید. آیورمکتین ۰/۲mg/kg بطریق تزریق زیر جلدی در دو روز جداگانه تعداد جرب را کاهش داده ولی آنها را ریشه کن نمی نماید (۲).

منابع

۱. رفیعی، ع. و راک، ه. انگل شناسی بندپایان، انتشارات دانشگاه تهران، صفحه ۱۱-۱۲، (۱۳۵۵).
2. Blood, D.C and Radostits, O.M. Veterinary Medicine 7th ed Baillier Tindall London pp: 1098, (1989).

